

OBRTRNIKOV SVETOVALEC

priloga Obrtnika, februar 2014

Svetovalni center Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije je skozi leta razvoja postal moderen strokoven servis za mikro, mala in srednje velika podjetja. Podjetjem poleg osnovnega svetovanja po posameznih področjih zagotavlja tudi ekspertne rešitve - svetovalne produkte in tako hitro in strokovno odgovarja na želje in potrebe podjetij.

Svetovalni center zagotavlja svetovanje s področij:

- ▶ registracije podjetij in splošnega podjetniškega svetovanja (točka VEM – Vse na enem mestu)
- ▶ gospodarskega in civilnega prava
- ▶ delovnega prava
- ▶ davkov
- ▶ plač, računovodstva in knjigovodstva
- ▶ varstva okolja ter varnosti in zdravja pri delu
- ▶ tehnične zakonodaje, standardov in sistemov vodenja
- ▶ financiranja in pridobivanja ugodnih finančnih virov preko domačih in EU javnih razpisov
- ▶ internacionalizacije in vstopa na tuje trge

Vsebina februarskega Svetovalca:

- ▶ Kako se bomo upokojevali v letu 2014?
- ▶ Ugodnosti iz naslova zaposlovanja invalidov lahko uveljavljate sami
- ▶ Višji prispevki za popoldanski s. p.
- ▶ Nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela
- ▶ Osebne služnosti čedalje bolj priljubljene
- ▶ Splošna varnost proizvodov
- ▶ Plače za zasebni sektor po kolektivnih pogodbah
- ▶ Prispevki za socialno varnost
- ▶ Povračilo stroškov

😊 Za zagotavljanje hitrosti in dostopnosti storitev smo vam na voljo:

- 👍 Telefon: 01 58 30 810
- 👍 Faks: 01 58 30 583
- 👍 Elektronska pošta: svetovanje@ozs.si
- 👍 Internet: www.ozs.si
- 👍 Osebni obiski na naslovu Celovška 71, 1000 Ljubljana (po predhodni najavi)

Člani, ki želite izkoristiti svetovalno storitev OZS, se prosimo identificirajte s številko kartice Obrtnik.

Mag. Nina Scortegagna Kavčnik
Nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela

Dušan Bavec
univ. dipl. prav.:

Kako se bomo upokojevali v letu 2014?

Dušan Bavec, univ. dipl. prav.

Kako se bomo upokojevali v letu 2014?

Uvodoma kaže poudariti, da je za izpolnitev upokojitvenih pogojev najbolj smiselno povprašati kar na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma ZPIZ-u, ki razpolaga z vsemi tozadevno relevantnimi podatki. Na njihovi spletni strani <http://www.zpiz.si> obstajajo številni obrazci in med njimi tako vloga za informativni izračun datuma upokojitve kakor tudi za informativni izračun višine pokojnine. Na tej isti spletni strani obstaja tudi računalniški program, s pomočjo katerega si lahko sami izračunate datum upokojitve. Še posebej tiste, ki bodo vlogo podali na tradicionalni način, s tiskanim in pisno izpolnjenim obrazcem, opozarjamo, da morajo v vlogi navesti dejstva, ki jim utegnejo znižati upokojitveno starost (otroci, delo pred 18. letom, JLA), saj zavod tega po uradni dolžnosti ne ugotavlja.

Bistvena razlika med starostno in predčasno upokojitvijo

Za pridobitev pravice do **starostne pokojnine** mora zavarovanec poleg zadostne starosti imeti hkrati dovolj pokojninske dobe brez dokupa, za pridobitev pravice do **predčasne pokojnine** pa poleg zadostne starosti zadostuje kakršna koli pokojninska doba. V primeru, da ima zavarovanec zahtevano pokojninsko dobo brez dokupa, potem lahko uveljavlja tudi znižanje upokojitvene starosti na račun otrok, JLA, dela pred 18. letom, seveda le do spodnje meje, kot to dopušča zakon. Pri tem je treba vedeti, da morata biti hkrati izpolnjena oba pogoja, zato vedno ni možno upoštevati znižanj starosti v celoti, če zavarovanec nima dovolj pokojninske dobe brez dokupa. V pokojninsko dobo brez dokupa sodijo klasična delovna doba, obdobje porodniškega dopusta, pa tudi obdobje prejemanja denarnega nadomestila, ne pa kakršna koli vrsta dokupa, kot tudi ne prostovoljno zavarovanje, ne glede na to, v katerem obdobju je bil posameznik tako zavarovan, bodisi v času starega ali novega zakona. Ker je prostovoljno zavarovanje po starem zakonu ZPIZ-1 veljalo za delovno dobo, torej brez škodljivih posledic na pokojnino, nas je veliko strokovnjakov mnenja, da novi zakon ZPIZ-2 ne bi smel prekvalificirati takšnega obdobja za nazaj v pokojninsko dobo z dokupom, ki za seboj potegne škodljive posledice. Na to veliko spornost smo nekateri pogajalci ob sprejemanju novega zakona brezuspešno opozarjali nekdanjega ministra, zato je sedaj

na to temo sprožen ustavni spor. Nujno potrebno je vedeti, da predčasno pokojnino spremljajo malusi, ki so trajne narave, in sicer v višini 0,3 % za vsak manjkajoči mesec med starostjo, ki jo ima zavarovanec ob predčasni upokojitvi in tako imenovano »polno starostjo«, ki v letu 2014 znaša 64 let za moške ter 62 let za ženske, po preteku prehodnega obdobja pa bo za moške od leta 2016 dalje, za ženske pa od leta 2020 dalje v višini 65 let.

Pregled letošnjih upokojitvenih pogojev in skozi prehodno obdobje:

Leto	Moški		Pokojninska doba		Ženske		Pokojninska doba	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2013	58	4	40	0	58	0	38	4
2014	58	8	40	0	58	4	38	8
2015	59	0	40	0	58	8	39	0
2016	59	4	40	0	59	0	39	4
2017	59	8	40	0	59	4	39	8
2018	60	0	40	0	59	8	40	0
2019	60	0	40	0	60	0	40	0

Kot je iz razpredelnice razvidno, bosta po preteku prehodnega obdobja splošna upokojitvena pogoja za tiste, ki si ne bodo mogli zniževati upokojitvene starosti 60 let in 40 let pokojninske dobe.

Znižanje starostnega pogoja pri starostni upokojitvi

Na račun otrok je možno starostni pogoj znižati v obsegu 6 mesecev za enega otroka, 16 za dva, 26 za tri, 36 za štiri in 48 mesecev za pet ali več otrok, toda največ do 57. leta oziroma v prehodnem obdobju do 56. leta. Do znižanja je primarno upravičena ženska, razen če je pravico do denarnega nadomestila iz naslova starševstva užival moški. To je torej kar precejšnja sprememba glede na ZPIZ-1, po katerem je bilo tovrstno zniževanje upokojitvene starosti v celoti prepuščeno dogovoru staršev. V primeru, da ima zavarovanec 38 let pokojninske dobe brez dokupa, se na tej podlagi lahko starost znižuje tudi od 65. leta, vendar največ do starosti 61 let. Na račun dela pred 18. letom se upokojitvena starost lahko zniža tako za ženske kot tudi za moške, in sicer do 58. leta za moške oziroma do 57 leta za ženske oziroma v prehodnem obdobju pri ženskah celo do 56 let.

Upokojitveno starost na račun služenja vojaškega roka bodo lahko znižali le moški, in sicer za 2/3 dejanskega služenja, zniževala se bo od 60. leta, vendar največ do 58. leta. Če je zavarovanec dopolnil 38 let pokojninske dobe brez dokupa, se mu starostna meja lahko zniža tudi od 65. leta, toda največ do 63. leta.

V drugi upokojitveni skupini bo po preteku prehodnega obdobja zavarovanec, tako moški kot tudi ženska, lahko pridobil pravico do starostne pokojnine **pri starosti 65 let, če bo dopolnil najmanj 15 let zavarovalne dobe**. Za moške obstajajo takšni upokojitveni pogoji že sedaj, za ženske pa je letos tovrstni upokojitveni starostni pogoj 64 let in se povišuje za 6 mesecev na leto.

V tretji upokojitveni skupini, ki se ukinja in se bo v naslednjih nekaj letih pripojila k zgornji upokojitveni skupini, se še vedno zahteva 20 let pokojninske dobe in starost 64 let za moške ter

62 let za ženske. Tudi v tej skupini se starostni pogoj zvišuje za 6 mesecev na leto, vse dokler ne bo znašal 65 let.

Ali je smiselno odložiti upokojitev?

Med stimulativnimi ukrepi novega zakona ZPIZ-2 za odložitev upokojitve vsekakor kaže izpostaviti zakonsko rešitev, da se zavarovancu, ki nadaljuje z delom po izpolnitvi pogojev za starostno upokojitev (za predčasno upokojitev to ne velja), maksimalno nadaljnja 3 leta pokojninske dobe brez dokupa bistveno ugodnejše vrednotijo kot sicer, in sicer v višini 4 % letno oziroma za maksimalno možna 3 leta ugodnejšega vrednotenja za 12 %, v primeru delne upokojitve pa sorazmerno manj.

Ob tem lahko zavarovanec, ki ima izpolnjene pogoje bodisi za starostno ali tudi za predčasno upokojitev in ostane v zavarovanju v nespremenjenem obsegu do svojega 65. leta, vsak mesec uveljavlja 20 % pokojnine, kot bi jo prejemal, če bi se upokojil, pa se ne upokoji, pri delni upokojitvi pa ta bonus znaša 5 %. Poudarjam, da tega ZPIZ ne izplačuje po uradni dolžnosti, ampak le na vlogo zavarovanca.

Delna upokojitev

Zavarovanec (to velja tudi za s. p.-je), ki ima izpolnjene bodisi pogoje za predčasno ali starostno upokojitev, se lahko odloči za delno upokojitev. Zakon zahteva, da ostane v obveznem zavarovanju v obsegu najmanj 4 ure dnevno ali 20 ur tedensko, kar posledično pomeni, da je najmanj polovica pokojnine zamrznjena. Delna pokojnina se odmeri od predčasne ali starostne pokojnine, odmerjene na dan njene uveljavitve, v odstotku, ustreznem skrajšanju polnega delovnega časa, ki se do dopolnitve starosti 65 let poveča za 5 %. Takšna kombinacija zavarovanja in uživanja pokojnine velja tudi za tiste polno upokojene, ki se odločijo za reaktivacijo na podlagi 116. člena ZPIZ-2.

Izvzema iz zavarovanja, kot smo ga poznali do konca leta 2012, ne bo več. Če se zakon ne spremeni, to pomeni, da po preteku podaljšane prehodnega obdobja, ki se konča konec letošnjega leta, nihče več ne bo mogel opravljati svoje dejavnosti po upokojitvi na način, da bi prejemal celotno pokojnino in iz naslova dejavnosti plačeval zgolj pavšalne prispevke. Več o tem si lahko preberete v januarski številki Obrtnika.

Pokojninska osnova

V letu 2014 znaša obračunsko obdobje za izračun pokojninske osnove 20 let in se v prehodnem obdobju z začetkom vsakega naslednjega koledarskega leta podaljša za eno leto, dokler v letu 2018 ne doseže 24 let.

Kako v pokoj po starih predpisih?

Takšno ugodnost imajo še vedno na voljo tisti zavarovanci, ki so že do uveljavitve novega zakona izpolnili vse pogoje za starostno upokojitev po starem zakonu, pa zahtevka še niso vložili, kar je opredeljeno v 391. členu ZPIZ-2. Navedeno velja seveda le v primeru, če še niso ali ne bodo uveljavljali bonitet, ki jih prinaša novi ZPIZ-2, saj bi s tem vstopili v novi sistem v celoti.

Pod določenimi pogoji imajo možnost upokojitve po starih predpisih tudi zavarovanci, ki so imeli na zadnji dan veljavnosti starega zakona, torej na dan 31. 12. 2012, določen status (na primer

uživalec denarnega nadomestila, status delovnega invalida itd.), pa mu do upokojitve manjka neko krajše obdobje, kot to izhaja iz 394. člena ZPIZ-2. Zainteresirani si vse te primere lahko podrobneje pogledajo tudi v reviji Obrtnik št. 12/2012, tabelarični pregled vseh upokojitvenih skupin s celotnim prehodnim obdobjem pa v reviji Obrtnik št. 1/2013.

Poleg uvodoma predstavljenih možnosti pridobivanja pomembnih informacij na ZPIZ-u kaže omeniti še novost, E-storitev »Informativna osebna evidenca«, s pomočjo katere si na spletni strani v rubriki »Moj eZPIZ« z vstopom preko kvalificiranega digitalnega potrdila za elektronsko poslovanje sami pridobite svoje podatke o pokojninski dobi, plačah, nadomestilih plač, prispevkih, s katerimi razpolaga ZPIZ in bodo merodajni pri odmeri pokojnine. Če podatki niso pravilni, bo možna pravočasna poprava in popolnitev podatkov.

Od 1. 1. 2015 pa bo ZPIZ po uradni dolžnosti vsem, ki bodo v danem letu stari 58 let, posredoval informacijo o pričakovani višini pokojnine, najbrž pa tudi o predvidenem datumu izpolnitve splošnih upokojitvenih pogojev.

Ugodnosti iz naslova zaposlovanja invalidov lahko uveljavljate sami

Opis problema: V zadnjem času se je kar nekajkrat zgodilo, da se je pri našem članu zglasila oseba in ponudila, da mu za določeno provizijo omogoči koriščenje določenih ugodnosti iz naslova zaposlovanja invalidov preko kvote. V ta namen se je običajno sklenila pogodba oziroma v nekaterih primerih celo zgolj pooblastilo za uveljavljanje ugodnosti, pri čemer obveznosti podjetnika običajno niso bile jasno definirane, so pa dosegle celo 700 €, kot nam je znano v enem izmed takšnih primerov.

Uvodoma kaže pojasniti, da mora na podlagi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov vsak delodajalec, ki zaposluje 20 ali več delavcev, imeti zaposlenih tudi določen delež oziroma kvoto invalidov. Natančen delež zaposlenih invalidov glede na celotno število vseh zaposlenih delavcev pri posameznem delodajalcu je odvisen od dejavnosti, ki jo opravlja, določen pa je v Uredbi o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov (Uradni list RS, št. 32/07 in 21/08). Ta razpon se giblje od 2 % do 6 % zaposlenih, pri čemer se pri delodajalcih, ki imajo manj kot 50 zaposlenih, zniža za 1 odstotno točko, vendar ne nižje kot do 2 %. Če delodajalec, ki je zavezan h kvoti, le-te ne izpolni, mora do vključno zadnjega dne v mesecu za pretekli mesec plačati v Sklad prispevek za spodbujanje zaposlovanja invalidov v višini 70 % minimalne plače za vsakega invalida, ki bi ga moral zaposliti za izpolnitev predpisane kvote, lahko se pa odloči tudi za nadomestno izpolnitev kvote. V primeru, da delodajalec preseže zahtevano kvoto zaposlenih invalidov, ali da sploh ni dolžan imeti zaposlenih invalidov, pa jih kljub temu ima, lahko uveljavlja določene finančne ugodnosti. Pri uveljavljanju teh ugodnosti, ki so sicer določene v Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, je kakršen koli

strošek posredovanja popolnoma odveč! Pojasnila, ki so dosegljiva na spletni strani Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada Republike Slovenije (do pred kratkim je to bil Sklad RS za spodbujanje zaposlovanja invalidov) <http://www.jpi-sklad.si/skladi/invalidski-sklad/pravice>, so namreč tako zelo transparentna in razumljiva, da pri izpolnjevanju vloge, ki je prav tako dosegljiva na tej isti spletni strani, ni potreben nikakršen posrednik ali strokovnjak s kakim posebnim specifičnim strokovnim znanjem. Predvsem kaže izpostaviti naslednji dve možnosti:

- **oprostitvev plačila prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje;**
- **nagrade za preseganje kvote.**

Upravičenci tako do ene kot tudi druge ugodnosti so delodajalci:

- z najmanj 20 zaposlenimi in presegajo kvoto;
- z manj kot 20 zaposlenimi in zaposlujejo invalide;
- samozaposleni invalidi.

Do tovrstnih ugodnosti pa ni upravičen delodajalec, če je invalidnost delavca posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, nastale pri istem delodajalcu, ga pa delodajalec kljub temu lahko všteta v kvoto.

Vsekakor kaže omeniti tudi to, da pod določenimi pogoji delodajalec lahko zaprosi Sklad tudi za plačilo primerne prilagoditve delovnega mesta in sredstev za delo.

Zdenka Bedekovič,
strokovna svetovalka

Višji prispevki za popoldanski s. p.

Na podlagi 10. točke 17. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju so osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic (in so hkrati zaposlene), iz tega naslova zavarovane za poškodbo pri delu in poklicno bolezen. Od 1. januarja 2014 se je povišal zdravstveni pavšal s 4,55 EUR na 4,58 EUR, kar pomeni, da bodo osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, morale za mesec januar plačati **15. 2. 2014** zdravstveni pavšal v znesku

PRISPEVKI ZA ZDRAVSTVO PO NOVM

Po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, se spremembe v zvezi s prispevki za zdravstvo začnejo uporabljati od 1. februarja 2014. Prispevki za zdravstvo 0,53 % in 6,36 %, se začnejo obračunavati pri izplačilih dohodkov **iz drugega pravnega razmerja od 1. februarja**, ne glede na to, kdaj je bilo delo opravljeno.

4,58 EUR ter pavšal za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v znesku **32,17 EUR**. Skupni strošek za mesec januar bo za osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic znašal **36,75 EUR**. Bistvena novost pa se za te zavezance začne z mesecem februarjem letošnjega leta. Za obračunsko obdobje od februarja 2014 dalje bodo osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, popoldanski s. p., plačevale prispevek za poškodbo pri delu in poklicno bolezen v mesečnem znesku, ki se določi v višini 0,53 % od povprečne bruto plače za oktober preteklega leta. Navedeni prispevek zavezanci plačujejo mesečno do 15. v mesecu za pretekli mesec, ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti v mesecu. Za obračunsko obdobje od februarja 2014 dalje osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, popoldanski s. p., plačujejo tudi mesečni prispevek na podlagi druge alineje prvega odstavka 55a. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ZZVZZ-M (Uradni list RS, št. 91/2013) po stopnji 6,36 % od zneska 2 % povprečne bruto plače za oktober preteklega leta. Podatki o višini mesečnega zneska navedenih prispevkov, ki veljajo od februarja 2014 dalje, so razvidni iz tabele na koncu prispevka. Mesečni zdravstveni pavšal bo tako od februarja dalje znašal **32,36 EUR** in ga bo treba prvič plačati najpozneje do **15. 3. 2014**. Če k temu prištejemo še pavšal za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki znaša trenutno **32,17 EUR**, bodo ti zavezanci morali plačati skupni pavšal v znesku **64,53 EUR**. Gre za precejšnjo spremembo. Ti zavezanci so bili prej obremenjeni s 441 EUR na leto, sedaj pa bo ta strošek 774 EUR, kar pomeni skoraj enkrat več. Na začetku meseca aprila se pričakuje tudi sprememba pavšala za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, popoldanski s. p. Ta trenutno še znaša **32,17 EUR** in ga zavarovanci plačujejo do 15. v mesecu za pretekli mesec. Ti zavezanci plačajo polovico navedenega zneska prispevka za mesec, v katerem opravljajo dejavnost 15 dni ali manj. Na morebitno spremembo pavšalnega prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje bomo posebej opozorili tako v našem časopisu Obrtnik kot tudi na naši spletni strani. Glede na to, da se sprememba pavšala za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pričakuje v mesecu aprilu, lahko rečemo, da skupni strošek za osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, popoldanski s. p., v vrednosti **64,53 EUR** še ni dokončen.

Znesek povprečne bruto plače za oktober preteklega leta (PP)

PP oktober 2013: 1.526,11 EUR

Mesečni znesek prispevka za poškodbo pri delu in poklicno bolezen (0,53 % od PP)

Znesek od februarja do decembra 2014: 8,09 EUR

Mesečni znesek prispevka po 55.a členu ZZVZZ (6,36 % od 0,25 PP)

Znesek od februarja do decembra 2014: 24,27 EUR

Pojasnilo ZPIZ o kratkotrajnem delu

Zaradi nasprotujočih si mnenj o tem, ali se v primeru kratkotrajnega dela ožjih družinskih članov poleg pavšalnega prispevka za zdravstveno zavarovanje v višini 4,58 € plačuje tudi pavšalni prispevek za PIZ v višini 6,45 €, smo za pojasnilo zaprosili Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in prejeli naslednji odgovor, ki ga objavljamo v celoti:

»Na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ste se obrnili z vprašanjem, ali se za osebe, ki na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opravljajo brezplačno kratkotrajno delo, plačuje tudi pavšalni prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Posebni primeri zavarovanja so tisti, po katerih so osebe na podlagi različnih statusov zavarovane le za primer invalidnosti in smrti, ki nastane zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni zaradi opravljanja dela ali dejavnosti v okviru teh statusov. Obdobje takšnega zavarovanja se ne upošteva v pokojninsko dobo. Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 12/07, 29/10 in 57/12) opredeljuje kratkotrajno delo v 12.a členu. Za kratkotrajno delo se šteje brezplačno opravljanje dela v mikro družbi, zasebnem zavodu ali pri podjetniku z

največ 10 zaposlenimi, kadar jih opravlja zakonec podjetnika ali lastnika oziroma solastnika gospodarske družbe oziroma zasebnega zavoda ali oseba, s katero je v sorodu v ravni vrsti do prvega kolena, in traja največ 40 ur mesečno.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13; ZPIZ-2) posebne primere zavarovanja ureja v 20. členu. Namen posebnih primerov zavarovanja je zavarovanje za tveganja invalidnosti in smrti, ki sta posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni in bi se osebam, ki to delo opravljajo, lahko pripetile pri opravljanju tega dela. ZPIZ-2 v 20. členu taksativno našteva situacije, ko so osebe obvezno zavarovane za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu.

Navedena določba ne določa, da bi bile za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu, obvezno zavarovane tudi osebe, ki v skladu z Zakonom o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opravljale kratkotrajno delo, zato tem osebam ni treba plačevati prispevka za posebne primere zavarovanja.

TINA LOPATIČ ŠTUHEC

SLUŽBA ZA MATIČNO EVIDENCO ZAVAROVANCEV IN PRISPEVKE

Mag. Nina Scortegagna Kavčnik

Nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela

Kdo je upravičen do nadomestila plače?

Pravico do nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja imajo zavarovanci, ki so v delovnem razmerju, osebe, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost, lastniki zasebnih podjetij, vrhunski športniki in vrhunski šahisti ter kmetje, če so za to pravico zavarovani. Pod določenimi pogoji pa so do nadomestila plače upravičene tudi brezposelne osebe in sicer, če jim je bila pravica do denarnega nadomestila priznana še pred uveljavitvijo Zakona za uravnoteženje javnih financ (ZUJF), ki je začel veljati z dnem 31. 5. 2012.

Pogoji, ki jih je potrebno izpolnjevati

Na podlagi ugotovitve osebnega zdravnika oziroma imenovanega zdravnika ali zdravstvene komisije imajo zavarovanci pravico do nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela. Nadomestilo plače pripada zavarovancem v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja od prvega delovnega dne zadržanosti od dela zaradi presaditve živega tkiva in organov v korist druge osebe, posledic dajanja krvi, nege ožjega družinskega člana, izolacije in spremstva, ki ju odredi osebni zdravnik, zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, nastale pri izvajanju aktivnosti iz 18. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter pri določenih zavarovancih v primerih iz 3. in 4. odstavka 137. člena Zakona o delovnih razmerjih in v primerih prostovoljnega darovanja krvi. Pravica do nadomestila plače v primerih iz 3. in 4. odstavka 137. člena Zakona o delovnih razmerjih in v primeru prostovoljnega darovanja krvi pripada samo zavarovancem, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi.

Zavarovancu, ki mu je med trajanjem zadržanosti od dela prenehalo delovno razmerje, pripada nadomestilo plače še za največ 30 dni začasne nezmožnosti za delo po prenehanju delovnega razmerja. Če je zadržanost od dela posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, pripada zavarovancu nadomestilo tudi po prenehanju delovnega razmerja in sicer dokler ni spet zmožen za delo. V primeru začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, poklicne bolezni ali poškodbe pri delu, pa imajo zavarovanci pravico do nadomestila plače v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja od 31. delovnega dne zadržanosti od dela. Od prvega do tridesetega dne zadržanosti od dela pa izplačuje nadomestilo v tem primeru delodajalec v svoje breme. Pravica do nadomestila zaradi nege otroka pripada enemu od

staršev oziroma rejniku in skrbniku, kadar otroka dejansko neguje in varuje, oziroma zakoncu ali zunajzakonskemu partnerju, kadar dejansko neguje in varuje otroka svojega zakonca ali zunajzakonskega partnerja. To pravico lahko upravičenec uveljavlja do dopolnjenega 18. leta otrokove starosti oziroma dokler traja roditeljska pravica. Pravica do nadomestila zaradi nege ožjega družinskega člana traja v posameznem primeru največ do sedem delovnih dni, za otroke do sedem let starosti ali starejšega zmerno, težje ali težko duševno in telesno prizadetega otroka pa do 15 delovnih dni. Kadar to terja zdravstveno stanje ožjega družinskega člana, lahko pristojni imenovani zdravnik izjemoma podaljša trajanje pravice do nadomestila, vendar največ do 30 delovnih dni za nego otrok do sedem let starosti, ali starejšega zmerno, težje ali težko duševno in telesno prizadetega otroka oziroma do 14 delovnih dni za nego drugih ožjih družinskih članov. Imenovani zdravnik lahko izjemo- ma podaljša trajanje pravice do nadomestila osebnega dohodka za nego otroka in sicer v primerih, ko je taka odsotnost potrebna zaradi nenadnega poslabšanja zdravstvenega stanja otroka oziroma

v drugih izjemnih primerih. Taka odsotnost ne more biti daljša od šest mesecev.

Višina nadomestila plače

Višina nadomestila plače je odvisna od osnove za nadomestilo, razloga in trajanjačasne zadržanosti od dela ter načina valorizacije. Osnova za nadomestilo je povprečna mesečna plača in nadomestila oziroma povprečna osnova za plačilo prispevkov v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastalačasna zadržanost od dela. Osnova se valorizira skladno z Zakonom o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, ki je pričel veljati 1. 1. 2007.

Odmerni odstotek

Dne 31. 5. 2012 je pričel veljati Zakon za uravnoteženje javnih financ, ki spreminja odmerni odstotek za izračun nadomestila plače za prvih 90 koledarskih dni izplačila nadomestila plače, ki se izplačuje v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Razlog zadržanosti od dela	Odstotek osnove do 90 koledarskih dni zadržanosti od dela	Odstotek osnove nad 90 koledarskih dni zadržanosti od dela
– presaditev živega tkiva in organov v korist druge osebe, – posledic dajanja krvi ter – izolacije, ki jo odredi zdravnik	90 %	100 %
– poklicna bolezen, – poškodba pri delu	100 %	100 %
– bolezen	80 %	90 %
– poškodba izven dela, – spremstvo, ki ga odredi zdravnik	70 %	80 %
– nega družinskega člana	80 %	80 %
– darovanje krvi	100 %	-

Osebnosti služnosti čedalje bolj priljubljene

Nekaj mesecev nazaj večina ljudi še nikdar ni slišala za osebne služnosti, odkar pa se je vnela razprava o davku na nepremičnine, pa tako rekoč ni človeka, ki se ne bi ukvarjal z vpisovanjem osebnih služnosti na svoje nepremičnine.

Po podatkih sodišča je bilo pred mesecem decembrom 2013 od 200 do 300 predlogov za vpis osebnih služnosti v zemljiško knjigo, decembra 2013 pa že 2000. Prevladujejo vknjižbe osebnih služnosti stanovanja, najmanj pa je vknjižb rabe.

V tej fazi ljudje zasledujejo le en cilj, to je čim nižje plačilo davka na nepremičnine. Za doseg cilja so pripravljene na naslovih svojih nepremičnin prijavljati stalno prebivališče ljudem, ki niso nujno njihovi družinski člani in jim ustanavljati osebne služnosti. Skrbi

me, da se v tem zanosu nihče prav dobro ne zaveda posledic in morebitnih stroškov, ki jih lahko prinese spor z imetnikom osebne služnosti, če se ta svoji pravici ne bo želel odpovedati ali prijaviti stalnega prebivališča drugje. Enostransko pa lastnik osebne služnosti ne more izbrisati ali človeka odjaviti iz naslova svoje nepremičnine.

Za lažje razumevanje je nujno tudi pojasniti pojem osebnih služnosti. Osebna služnost je pravica imetnika, da uporablja tujo stvar ali izkorišča tujo pravico. Pri osebnih služnostih obstaja le služna stvar (na primer stanovanje), pravica pa je ustanovljena v korist točno določene osebe. Osebna služnost lahko traja najdlje do smrti osebe, lahko pa je časovno omejena (na primer za pet let).

Osebne služnosti so neprenosljive in nepodedljive. Naše pravo pozna tri vrste osebnih služnosti: užitek, služnost stanovanja in rabo. Užitek je najširša osebna služnost in daje imetniku pravico tujo stvar uporabljati, lastniku pa pušča le golo lastninsko pravico. Užitek ima najširša upravičenja glede uporabe služne stvari, saj

SPORAZUM O USTANOVITVI OSEBNE SLUŽNOSTI STANOVANJA

ki ga skleneta:

a) ime in priimek, EMŠO, naslov, pošta,
- v nadaljnjem besedilu: lastnica nepremičnine

in

b) ime in priimek, EMŠO, naslov, pošta,
- v nadaljnjem besedilu: imetnica osebne služnosti.

1. člen

Stranki sporazumno ugotavljata:

- da je ... izključna lastnica nepremičnine parc. št. ... k.o. ..., ki v naravi predstavlja stanovanjsko hišo, na naslovu ... ,
- da v navedeni nepremičnini dejansko stanuje ..., kjer ima prijavljeno tudi stalno prebivališče,
- da je imetnica osebne služnosti državljanka Republike Slovenije.

2. člen

Pogodbeni stranki se dogovorita ter si ... s to pogodbo izgovori pravico do dosmrtne (lahko časovno omejeno) brezplačne osebne služnosti stanovanja na nepremičnini parc. št. ... k.o. ...,

ki v naravi predstavlja stanovanjsko hišo, na naslovu ... , s čimer lastnica nepremičnine izrecno soglaša in sprejema.

3. člen

Lastnica nepremičnine ime in priimek, EMŠO, naslov, pošta, izrecno in nepogojno dovoljuje, da se pri nepremičnini, parc. št. ... k.o. ..., vknjiži dosmrtna brezplačna osebna služnost, v korist: ime in priimek, EMŠO, naslov, pošta.

4. člen

Stranki se sporazumno dogovorita, da bo imetnica osebne služnosti redno plačevala vse tekoče mesečne stroške, povezane z uporabo nepremičnine.

5. člen

Ta sporazum je sestavljen v treh izvodih, od katerih vsaka stran-ka prejme po enega, izvod na katerem bo podpis ... overjen, pa je namenjen za zemljiško knjigo in ga prejme imetnica služnosti.

Vse stroške v zvezi z overitvijo podpisa in vknjižbo služnosti v zemljiško knjigo nosi imetnica služnosti.

V ..., dne ...

Lastnica nepremičnine:

...

Imetnica služnosti:

...

lahko da nepremičnino celo v najem. Med trajanjem užitka mora užitek kot dober gospodar vzdrževati stvar v skladu z njenim gospodarskim namenom. Užitek tako nosi vse stroške rabe stvari kot tudi stvarna bremena in javne dajatve. Sem sodijo tudi stroški vseh rednih popravil, stroške izrednih popravil in izboljšav pa nosi lastnik nepremičnine.

Služnost stanovanja je osebna služnost, ki daje pravico uporabljati tuje stanovanje ali njegov del za potrebe imetnika služnosti in njegove družine tako, da se ohranja njegova substanca. Imetnik služnosti stanovanja ima pravico do uporabe skupnih delov stanovanjske hiše.

Raba pa je opredeljena kot osebna služnost, ki daje pravico uporabljati tujo stvar v skladu z njenim gospodarskim namenom za potrebe imetnika služnosti.

Vse tri vrste osebnih služnosti nastanejo tudi s pravnim poslom – sporazumom o ustanovitvi osebne služnosti, na katerem mora lastnik nepremičnine svoj podpis overiti. Vpis osebnih služnosti v zemljiško knjigo ima konstitutiven učinek, kar pomeni, da dokler le-ta ni vpisana v zemljiško knjigo, se v razmerju do tretjih oseb šteje, da osebna služnost ne obstaja (načelo zaupanja v zemljiško knjigo).

Osebna služnost preneha s sporazumom, s smrtjo imetnika osebne služnosti, s potekom časa, zaradi uničenja služeče nepremičnine in s pravnomočno sodno odločbo (zaradi kršitev imetnika osebne služnosti). Imetnik osebne služnosti se lahko kadar koli svoji pravici enostransko odpove tako, da izda izbrisno dovoljenje, na

katerem svoj podpis overi, lastnik pa nato predlaga izbris iz zemljiške knjige.

Razlikovanje med vsemi tremi vrstami osebnih služnosti je zelo pomembno, ker se razlikujejo predvsem v obsegu upravičenja imetnika osebne služnosti in s tem posledično omejitvah lastnika nepremičnine. Pri užitku – kot najširši osebni služnosti – lahko imetnik služnosti nepremičnino celo odda v najem, služnost stanovanja velja tako za imetnika služnosti kot tudi za njegovo družino, raba pa samo za imetnika služnosti osebno. Torej ni nepomembno, katero vrsto osebne služnosti bomo vknjižili na svoji nepremičnini in za koliko časa le zato, da bomo plačali manj davka na nepremičnine, če sploh katero.

Ob vsem tem svetujem previdnost, ker nas lahko naša trenutna prenegljenost v želji po čim nižjem plačilu davka v prihodnosti stane več kot davek.

mag. Emilija Bratož,
evropski ekspert za tehnično
zakonodajo in standarde

Splošna varnost proizvodov

Proizvajalci in drugi sodelujoči v tržni verigi tehnično zahtevnejših izdelkov so že dodobra seznanjeni z zahtevami o ustreznem načinu ugotavljanja skladnosti proizvodov, spremnih listinah in oznakah, ki morajo spremljati izdelke na trgu. Manjša in velikokrat pomankljiva pa je ozaveščenost o zahtevah za **proizvode, za katere ni posebnih predpisov** ali zahtev.

Z Zakonom o splošni varnosti proizvodov ZSVP-1 (Uradni list RS, št. 101/03), ki predstavlja prevzem vsebine Direktive o splošni varnosti proizvodov (General Product Safety Directive – 2001/95/ES), je določen pravni okvir za zagotavljanje splošne varnosti vseh proizvodov, torej tudi tistih, ki niso predmet posebnih predpisov. Zakon izrecno in splošno zavezuje proizvajalce in distributerje, da na trg dajejo le varne izdelke. Kot specialni del zakonodaje se kombinira z Zakonom o varstvu potrošnikov, ki podrobno ureja pomemben vidik – **tehnično varnost** proizvodov, namenjenih uporabi s strani potrošnikov.

Da bi proizvod lahko šteli za varnega, ta v normalnih ali realno predvidljivih pogojih uporabe ne sme predstavljati več kot le minimalne nevarnosti, povezane z njegovo uporabo. Pri tem se kot merilo varnosti navajajo tudi sprejemljivost in skladnost z visoko ravno varnosti in zdravja oseb, upošteva se zlasti:

- lastnosti proizvoda,
- možen vpliv na druge proizvode, s katerimi se uporablja,
- predstavitev in informacije proizvajalca in
- vrste potrošnikov, zlasti otrok in starejših, ki so v nevarnosti, če uporabljajo proizvod.

Zakon o splošni varnosti proizvodov je delno podoben tako imenovani harmonizirani zakonodaji. Podpira ga namreč **seznam standardov**, ob uporabi katerih se domneva, da so proizvodi, na katere se nanašajo, varni v skladu z zakonom. Domneva se torej, da je proizvod varen, kar zadeva vidike oziroma vrste nevarnosti, opredeljene v slovenskih nacionalnih standardih, pripravljenih na podlagi evropskih standardov in objavljenih na seznamu, če je skladen z zahtevami teh standardov.

Zadnji veljavni **nov seznam standardov** je objavljen v **Uradnem listu RS, št. 94/2013**, v njem pa so navedeni standardi, ki se nanašajo na sledeče vrste proizvodov (za katere zahteve ne opredeljuje-

jo drugi podzakonski predpisi):

- pohištvo (zunanj sedežno pohištvo za domačo rabo in taborjenje, zibelke, sklopne postelje),
- oprema za otroke (hojce, izdelki za otroke in nego otrok, oprema za nošenje otrok, otroški avtosedeži),
- gimnastični pripomočki in oprema za vadbo (skrinje, klopi, veslači, steperji, pedalniki, sobna kolesa ipd.),
- oprema za padalstvo, potapljaška oprema,
- vse vrste koles (tekmovalna, gorska, mestna in treking kolesa) in izdelki na kolesčških (kotalke),
- otroški sedeži za kolesa,
- plavajoči pripomočki za prosti čas in učenje plavanja,
- vžigalniki, javljalniki dima, naprave za vžiganje žara, dekorativne oljne svetilke, cigareti (glede na test nagnjenosti k vžigu),
- otroška oblačila (določila za vrvice na oblačilih) ter
- avdio, video in sorodni elektronski aparati in oprema za informacijsko tehnologijo ter nekateri drugi.

V standardih so navedene osnovne zahteve za varnost in preizkusne metode za določene vidike varnosti, na podlagi katerih usposobljeni laboratorij izvede preizkuse, izmeri vrednosti ter izda preskusno poročilo (certifikat). Inšpektor od proizvajalcev (ali distributerjev) lahko zahteva dokazila o varnosti (certifikat, preizkusno poročilo, oceno tveganja ipd.), ne pa tudi oznake CE, ker tega Zakon o splošni varnosti in standardi ne predvidevajo.

Za preostale proizvode, za katere (še) ni predpisov oziroma standardov, se skladnost proizvoda z zahtevami tega zakona ugotavlja na podlagi:

- slovenskih nacionalnih standardov, pripravljenih na podlagi evropskih standardov,
- drugih slovenskih nacionalnih standardov,
- priporočil komisije, ki vsebujejo smernice za ugotavljanje varnosti proizvodov,
- sprejetih kodeksov uveljavljenega ravnanja glede varnosti proizvodov na posameznih področjih,
- stanja tehnike oz. tehnologije in/ali
- upravičenih pričakovanj potrošnikov o varnosti.

Proizvodi tudi **ne smejo biti zavajajočega videza**. Po svoji obliki, vonju, barvi, videzu, pakiranju, označevanju, velikosti ali prostornini ne smejo biti podobni živilu, čeprav to niso (na primer dišeča radirka), in bi ga zato potrošniki, še posebej otroci, lahko zamenjali za živilo in ga vnesli v usta, sesali ali zaužili, kar bi lahko predstavljalo nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Nadzor nad ustreznostjo proizvodov izvaja Tržni inšpektorat RS. Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov, Tržni inšpektorat RS pri nadzoru pogosto sodeluje tudi z Zdravstvenim inšpektoratom RS in Uradom RS za kemikalije, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok, proizvodov zavajajočega videza in podobno. Zdravstveni inšpektorat RS je pristojen tudi za izvajanje nadzora glede varnosti otroških igralskih vrtcev, ki obsega dokumentacijsko preverjanje certifikatov/izjav o skladnosti s standardi proizvajalca in vzdrževanja igral.

Tržni nadzor prodaje na sejmih in stojnicah

Inšpekcijski organi izvajajo nadzor nad izpolnjevanjem zahtev v prodajalnah, poostreno pa so prisotni tudi v času sejmov in prodaje na terenu (stojnice, premična trgovina).

Tako za **kakovost, skladnost in ustreznost blaga** kot tudi za blago, ki ne ustreza zakonskim pogojem, ne glede na vrsto prodaje odgovarja prodajalec. Za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom v prodajalnah, zunaj prodajaln in prodaji blaga, sklenjeni s pogodbami na daljavo, je ponudnik dolžan potrošniku izročiti označbe, certifikate, izjave o skladnosti oziroma druge spremne dokumente, ki jih določajo zakoni ali na podlagi zakonov sprejeti predpisi.

Proizvajalec mora za določene vrste blaga, kot ga določa pravilnik o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje – Uradni list RS, št. 14/12 – v času trajanja najmanj 1 leto zagotoviti tudi:

- navodila za sestavo in uporabo ter seznam pooblaščenih servisov,
- servis, ki ima pooblastilo proizvajalca za izvajanje servisnih del na proizvodih in z njim sklenjeno pogodbo za dobavo nadomestnih delov, razen če sam ne opravlja te dejavnosti,
- brezplačno odpravo napak v času garancijskega roka,
- proti plačilu popravilo, vzdrževanje blaga, nadomestne dele in priklopne aparate še vsaj tri leta po poteku garancijskega roka, tako da servis opravlja sam ali ima sklenjeno pogodbo o servisiranju z drugo osebo.

Navedeno je obvezno že v času razstavljanja blaga (ekspozatov). Nekateri od predpisov za tehnično zahtevnejše proizvode namreč določajo, da je na razstavah, sejmih ter podobnih predstavitev sicer dopustno prikazovati blago, ki ni usklajeno z zahtevami predpisov, vendar pod pogojem, da so vidno označeni z **opozorilom**, ki opozarja na neusklajenost ter jasno kaže na prepoved nakupa in/ali uporabe, dokler proizvajalec ali njegov pooblaščen zastopnik proizvodov ne uskladi s predpisi. Med predstavitvami strojev, varnostnih komponent, osebne varovalne opreme in podobnega je treba izvesti ustrezne varnostne ukrepe za zagotovitev varnosti oseb.

Inšpektor v nekaterih primerih pisno pozove, naj proizvajalec za razstavljene proizvode predloži določene dokumente in dokazila o skladnosti proizvoda, predstavitev označitve proizvoda, kopijo navodil za uporabo in pojasnilo o izvajanju postopka skladnosti v podjetju.

Poleg navedenih tehničnih zahtev glede proizvodov izvajajo tudi nadzore z vidika preverjanja upoštevanja določil drugih aktov.

Nekaj poglavitnih je navedenih v nadaljevanju.

Prodaja zunaj prodajaln

Prodaja blaga na premičnih stojnicah, s prodajnimi avtomati in potujoča prodajalna, kamor sodi tudi prodaja blaga na prireditvah (sejmih, shodih in podobno), se šteje kot prodaja zunaj prodajaln. Tovrstno prodajo obravnava Zakon o trgovini (ZT-1) – Uradni list RS, št. 24/08 in Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot) – Uradni list RS, št. 98/04-UPB2, 126/07, 86/09, 78/11. Za primere tovrstne prodaje mora trgovec pridobiti **pisno soglasje** občine, lastnika ali pooblaščenega upravljavca prostora (ali sejmišča), na katerem se prodaja blago. V pisnem soglasju morata biti določena prostor in časovni termin prodaje blaga. Lokalna skupnost v

svojem aktu določi prostor, kjer se blago lahko prodaja na takšen način. Obrazci so na voljo na upravnih enotah ali dostopni preko e-uprave.

Trgovanje na sejmskem prostoru je prosto in se opravlja **v skladu z določili organizatorja** in upravljavca sejma, upošteva tudi določila drugih predpisov, ki urejajo trgovanje z neživilskimi in živilskimi proizvodi ter opravljanjem storitev. **Prodajni prostor** na sejmu določi upravljavec in ga oddaja v najem prodajalcem, ki izpolnjuje pogoje za prodajo na sejmu, praviloma v najem z najemno pogodbo za daljše obdobje ali le za prodajo konkretnega dne. K prodajnim prostorom, ki so lahko še dodatno urejena kot razstavnici prostor, sodijo prodajne mize z nadstreškom in brez nadstreška ter ostala prodajna mesta (kioski, potujoče prodajalne, prodajne površine in drugo).

V skladu z 2. členom ZVPot je podjetje dolžno s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku. Pri tem mora **v pisnih sporočilih** (listine, izjave, računi) uporabljati celotno ime svojega podjetja in sedež. Pri označevanju proizvodov mora potrošniku v slovenskem jeziku posredovati potrebne informacije glede značilnosti, prodajnih pogojev, uporabe in namembnosti. Pri tem lahko uporablja tudi splošno razumljive simbole in slike.

Na **prodajnih mestih** je obvezno označevanje cen in izdajanje računov v skladu z ZVPot in Pravilnikom o načinu označevanja cen blaga in storitev – Uradni list RS, št. 63/99, 27/01, 65/03, kjer je izrecno navedeno, da morata biti prodajna cena in cena za enoto izdelka označeni čitljivo, z velikostjo številčk najmanj 3 mm, pri navedbah v obliki cenika pa z velikostjo številčk najmanj 5 mm. Pri označevanju cen na polici, kjer je izdelek nameščen, velja oznaka za čitljivo, če je velikost številčk najmanj 4 mm, cena za enoto izdelka pa, če je velikost številčk najmanj 2 mm.

Prodajalec/proizvajalec mora poskrbeti tudi za to, da je **registriran** za tovrstne dejavnosti in da ima **urejene listine za kratkotrajno ali pogodbeno delo za prodajalce** (študente ali druge prisotne na prodajnem mestu), kot to določa Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC) – Uradni list RS, št. 12/07-UPB1, 29/10 in 57/12. Določeni obrazci za kratkotrajno delo so na voljo na upravnih enotah ali dostopni preko e-uprave.

V vseh primerih prodaje in v času razstavljanja na sejmih je prepovedano tudi izvajanje nepoštenih poslovnih praks. Obsežen seznam primerov, ki štejejo za nepošteno, zavajajoče ali agresivne poslovne prakse, najdete v Zakonu o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (ZVPNPP) – Uradni list RS, št. 53/07.

Plače za zasebni sektor po kolektivnih pogodbah širše ravni za FEBRUAR 2014

Opomba: naslovi kolektivnih pogodb so zapisani s ključnimi besedami

1. IZHODIŠČNE PLAČE

Vir: Uradni listi, KP po dejavnostih

Oznaka KP	TR	Bruto v €											Uradni list RS
			I.	II.	III.	IV.	V.	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VIII.	
7.	grafična	420,85	462,94	513,44	576,56	656,53	753,32	-	854,33	-	1.182,59	1.426,68	51/98, 64/01, R: 24/04, 103/04, 79/05, 95/06, 10/07, 93/07, 35/08, 97/08
8/1	knjigotrska	401,36	461,56	521,77	581,97	682,31	882,99	-	1.043,54	-	1.324,49	1.525,17	
8/2	založniška	432,13	496,95	561,77	626,59	734,62	950,69	-	1.123,54	-	1.426,03	1.642,09	43/00, 77/00, 24/01, 46/01, 78/01
8/3	časopisna, inf.-revijalna	447,51	514,64	581,76	648,89	760,77	984,52	-	1.163,53	-	1.476,78	1.700,54	R: 33/04, 117/04, 79/05, 95/06, 118/06, 10/07, 93/07, 35/08, 97/08, 8/10, 55/11, 17/12, 63/13
16.	železnice	329,59	362,55	405,40	451,54	510,86	609,74	-	692,14	-	823,98	988,77	95/07
25.	komunala za leto 2012	Zneski izhodiščnih plač niso določeni.											94/04, 8/05, R: 15/05, 71/05, R: 71/05, R: 120/05, 14/06, 82/06, 66/07, 18/08, 5/09, 10/10, 95/10, 14/11, 62/11, 74/11, 19/12, 43/12, 4/13, 111/13
26/1	nepremičnine - 1	329,59	362,55	405,40	481,20	527,34	711,91	-	889,89	-	1.153,57	1.384,28	
26/2	nepremičnine - 2	354,30	389,73	435,79	517,28	566,88	765,29	-	956,61	-	1.240,05	1.488,06	9/98, 35/00, R: 78/03, 117/04, 87/05
26/3	nepremičnine - 3	379,03	416,93	466,21	553,38	606,45	818,70	-	1.023,38	-	1.326,61	1.591,93	

2. NAJNIŽJE OSNOVNE PLAČE

Vir: Uradni listi, KP po dejavnostih

Oznaka KP	TR	Bruto v €												Uradni list RS		
			I.	II.	III.	IV/1	IV/2	V/1	V/2	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2		VII/3	VIII.
1.	kmetijstvo na uro	459,36 2,64	501,12 2,88	556,80 3,20	614,22 3,53	-	687,30 3,95	-	810,84 4,66	-	913,50 5,25	-	-	1.077,06 6,19	-	36/11, 107/11, 109/12
2/A	gozdarstvo (A) na uro	654,69 3,7626	669,50 3,8477	685,50 3,9397	725,00 4,1667	-	820,00 4,7126	-	975,00 5,6034	-	1.095,00 6,2931	-	-	1.300,00 7,4713	1.550,00 8,9080	16/05, podpis, 9.9.05 (ni v Ur.l.RS), 37/06, 19/08, 99/08, 30/09, 46/10, 12/13
2/B	gozdarstvo (B) na uro	654,69 3,7626	755,00 4,3391	855,00 4,9138	908,00 5,2184	-	960,00 5,5172	-	1.015,00 5,8333	-	1.245,00 7,1552	-	-	1.480,00 8,5057	1.765,00 10,1437	
3.	premogovništvo	433,65	533,35	574,70	635,85	-	701,50	-	834,56	-	1.027,71	-	-	1.354,27	1.596,40	44/96, R: 73/03, 100/04, 81/05, podp. 25.7.06 (ni v Ur.l.RS), 105/07
4.	tekstil	401,49	429,72	466,88	512,68	-	568,67	-	672,15	-	758,41	-	-	896,40	1.068,90	55/09, RV: 28/10, 5/14
5.	lesarstvo	425,80	464,86	512,24	564,45	-	630,87	-	741,19	-	834,88	-	-	-	-	132/06, P: 28/07, R: 66/07, 32/08, R: 36/09, 34/10, 22/11, 26/12, 30/13
9/1	kemična - 1	476,61	530,60	587,71	657,28	-	740,35	-	833,80	902,33	1.013,44	1.097,55	-	1.282,37	1.444,36	
9/2	kemična - 2	528,53	581,48	647,94	724,78	-	816,15	-	918,95	994,75	1.117,28	1.209,69	-	1.413,21	1.591,81	37/07, R: 38/07, 95/07, R: 89/08, 104/09
9/3	kemična - 3	629,25	692,59	772,54	863,92	-	972,94	-	1.094,43	1.185,81	1.331,18	1.441,24	-	1.684,22	1.897,08	RV: 73/10, 109/10, 107/11, 25/13, 55/13

Oznaka KP	TR Bruto v €														Uradni list RS	
		I.	II.	III.	IV/1	IV/2	V/1	V/2	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VII/3	VIII.		IX.
	papirno in papirno-predel. dejavnost	428,50	486,30	544,24	602,09	-	703,68	-	910,61	1.076,18	1.365,93	-	-	1.572,89	-	110/13
10	nekov. rudnine	491,00	546,00	606,00	678,00	-	764,00	-	859,00	931,00	1.045,00	-	-	1.322,00	-	55/13, 6/14
11.a	kovins. ind. na uro	501,12 2,88	548,10 3,15	605,52 3,48	690,78 3,97	-	753,42 4,33	-	880,44 5,06	-	1.028,34 5,91	-	-	1.174,50 6,75	1.388,52 7,98	108/05, 97/06, 90/07, 33/08, 70/08, RV: 53/09, 10/10, 84/11, 51/13
11.b	elektroind. na uro*	542,88 3,12	555,06 3,19	609,00 3,50	685,56 3,94	-	746,46 4,29	-	870,00 5,00	-	1.010,94 5,81	-	-	1.155,36 6,64	1.358,94 7,81	108/05, 95/06, R: 71/07, 82/07, 32/08, 70/08, 47/09, RV: 75/09, 10/10, 84/11, 104/11, 32/13
11.c	kov. mat., liv. na uro	501,12 2,88	555,06 3,19	610,74 3,51	699,48 4,02	-	762,12 4,38	-	889,14 5,11	-	1.040,52 5,98	-	-	1.190,16 6,84	1.404,18 8,07	14/06, 87/06, 76/07, 46/08, 70/08, RV: 53/09, 10/10, 70/11, 84/11, 70/12, 59/13
12.	elektrogosp.	432,83	502,31	544,00	623,90	-	693,38	-	821,92	-	1.037,30	-	-	1.457,66	1.648,73	38/96, 45/96, R: 29/03, 100/04, 81/05, podpis 25,7,06 (ni v Ur.L.RS), 105/07
13.	gradbena na uro	408,00 2,34	443,00 2,55	491,00 2,82	544,00 3,13	577,00 3,32	643,00 3,70	683,00 3,93	720,00 4,14	834,00 4,79	854,00 4,91	960,00 5,52	1.034,00 5,94	1.145,00 6,58	1.329,00 7,64	1/05, 100/05, 83/06, 71/07, 18/08, 76/08, 64/09, 62/11, 75/13
14.	trgovina	449,82	487,33	536,09	588,59	-	656,08	-	768,60	-	916,66	-	-	-	-	11/06, P: 127/06, 109/07, RV: 21/08, 94/08, 10/09, 34/09, 55/09, R: 68/09, 54/10, 26/11, 30/11, 57/11, 104/11, 51/12, 53/12, 94/12, 47/13, 58/13
15.	gostinstvo	474,30	510,00	571,20	632,40	-	703,80	-	836,40	-	938,40	-	-	1.101,60	-	109/11, 99/12, 110/13
17.	cestno gospodarstvo	405,41	441,97	489,47	540,65	-	606,11	-	723,43	-	821,18	899,40	-	977,60	1.173,12	135/04, R: 50/05, R: 87/05, 89/05, R: 97/05, odstop: 91/06, 111/06, 19/07, 7/08, 22/08, 103/08
21.	poštna	481,98 2,77	551,58 3,17	577,68 3,32	655,98 3,77	-	716,88 4,12	-	843,90 4,85	1.049,22 6,03	1.101,42 6,33	-	-	1.198,86 6,89	1.303,26 7,49	50/03, 94/04, 61/05, 84/08, 91/09
23	banke	-	-	-	652,51	-	743,88	-	929,84	-	1.162,30	-	-	1.394,75	1.673,72	5/11, 14/13
24.	zavarovalstvo	362,53	416,91	471,29	507,54	-	587,30	-	725,06	-	888,20	-	-	1.123,84	1.268,86	24/11
28.	drobno gospod.	546,43	622,94	699,41	786,85	-	879,74	-	1.049,14	-	1.191,21	-	-	1.420,70	1.704,84	94/10, 58/11
29.	obrt, podjetništvo	586,92	610,17	641,65	656,37	-	695,97	-	797,83	-	933,63	-	-	1.046,79	-	73/08, 55/10, 100/11, 99/12, 92/13

*Opomba: V Ur. listu št. RS 460/2014, so bili objavljeni zneski najnižjih osnovnih plač po KP za dejavnosti pridobivanja in predelave nekovinskih rudnin Slovenije. Spremenjeni pa so tudi zneski KP za dejavnosti bančništva Slovenije ter KP za obrt in podjetništvo, medtem ko KP poštna pa ostaja nespremenjena. V Ur. listu št. RS 110/2014 sta bili objavljeni KP za gostinstvo in turizem ter KP za papirno in papirno-predelovalno dejavnost.

3. NAJNIŽJE IZPLAČANE PLAČE, MINIMALNE PLAČE, FEBRUAR 2014

Vir: Uradni listi, KP po dejavnostih

Oznaka KP	TR Bruto v €														Uradni list RS	
		I.	II.	III.	IV/1	IV/2	V/1	V/2	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VII/3	VIII.		IX.
13.	gradbena*	590,00	617,00	670,00	740,00	770,00	810,00	850,00	890,00	960,00	1.005,00	1.102,00	1.212,00	1.452,00	1.747,00	1/05, 100/05, 83/06, 71/07, 18/08, 76/08, 64/09, 62/11, 75/13

Najnižje izplačane plače po tarifnih razredih veljajo za 174 ur za vse delavce, razen za pripravnike in tiste delavce, ki ne dosegajo planiranih rezultatov po vnaprej znanih kriterijih.

4. KP dejavnosti, ki ZNESKOV USKLADITVE še niso vključile v sistem plač

Vir: Uradni listi, KP po dejavnostih

Zap. št. KP	KP	februar 2014
24	Zavarovalnice	59,88
26	Nepremičnine – 1, 2, 3	49,87

* Bodite pozorni na znesek minimalne plače, določen z Zakonom o minimalni plači UL RS, št. 13/10

Okrajšave: Oznaka KP = oznake kolektivnih pogodb, zapisane v prvi koloni, so povzete iz UL RS, št. 87/04, str. 10656; TR = tarifni razred; P = v Uradnem listu objavljeni popravek; odp. = odpoved KP; če ni objavljene številke UL RS, odpoved ni bila uradno objavljena; R = razloga komisije za razlogo kolektivne pogodbe; R označena s krepkim tiskom, se nanaša na (ne) uporabnost določb kolektivne pogodbe zaradi uveljavitve Zakona o delovnih razmerjih; RV = razširjena veljavnost

Plače in drugi prejemki iz delovnega razmerja

LESTVICA ZA ODMERO DOHODNINE IN OLAJŠAVE ZA LETO 2014

na podlagi Pravilnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2014 (Uradni list RS, št. 108/13).

Stopnje dohodnine za davčno leto 2014:

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	8.021,34	16 %	
8.021,34	18.960,28	1.283,41	+ 27 % nad 8.021,34
18.960,28	70.907,20	4.236,92	+ 41 % nad 18.960,28
70.907,20		25.535,16	+ 50 % nad 70.907,20

Pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za davčno leto 2014 uporabijo stopnje dohodnine in lestvica, preračunana na 1/12 leta:

Če znaša neto mesečna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95	+ 27 % nad 668,44
1.580,02	5.908,93	353,08	+ 41 % nad 1.580,02
5.908,93		2.127,93	+ 50 % nad 5.908,93

Davčne olajšave:

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2014.

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
nad	do	
	10.866,37	6.519,82
10.866,37	12.570,89	4.418,64
12.570,89		3.302,70

Pri izračunu akontacije dohodnine od mesečnega dohodka iz delovnega razmerja se upošteva:

Če znaša mesečni bruto dohodek iz delovnega razmerja v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
nad	do	
	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

Če delojemalec ne želi, da se mu pri izračunu akontacije dohodnine upošteva povečana splošna olajšava, se davčna osnova zmanjša za 275,22 evra.

2. Osebne olajšave

Namen	Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
invalidu s 100% telesno okvaro	17.658,84	1.471,57

3. Posebna osebna olajšava za rezidenta, ki se izobrazuje in ima status dijaka ali študenta, znaša 2.477,03 evra.

4. Posebna olajšava za vzdrževane otroke:

	Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
za prvega vzdrževanega otroka	2.436,92	203,08
za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.830,00	735,83
za drugega vzdrževanega otroka	2.649,24	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	4.418,54	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	6.187,85	515,65
za petega vzdrževanega otroka	7.957,14	663,09

Za vse nadaljnje vzdrževane otroke se višina olajšave poveča za 1.769,30 evra (mesečno za 147,44 evra) glede na višino olajšave za predhodnega vzdrževanega otroka.

za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana:

Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
2.436,92	203,08

5. Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje do 2.819,00 evra letno.

Minimalna plača	Znesek	Uradni list RS št.
Obdobje od 1. januarja 2014	789,15 EUR	7/2014
od 1. januarja 2013	783,66 EUR	8/2013
od 1. januarja 2012	763,06 EUR	5/2012
od 1. januarja 2011 do 31. decembra 2011	748,10 EUR	3/2011

Minimalna plača je mesečna plača za delo, opravljeno v polnem delovnem času. Zajema osnovno plačo, del plače za delovno uspešnost, del plače za poslovno uspešnost in dodatke. V minimalno plačo niso zajeta povračila stroškov v zvezi z delom (npr. povračilo za prehrano, prevoz na delo) in drugi osebni prejemki (npr. odpravnine, jubilejne nagrade). Delavec, ki dela krajši delovni čas, ima pravico do sorazmernega dela minimalne plače.

OBRAČUN PRISPEVKOV

Prispevki za socialno varnost samozaposlenih – za januar 2014

Dosežena osnova v EUR za leto 2012	Do vključno 9.156,72*	Nad 9.156,72* do vključno 18.305,64**	Nad 18.305,64 do vključno 27.458,46	Nad 27.458,46 do vključno 36.611,28	Nad 36.611,28 do vključno 45.764,10	Nad 45.764,10 do vključno 54.916,92	Nad 54.916,92 do vključno 64.069,74	Nad 64.069,74
Bruto zavarovalna osnova v EUR	minimalna plača 789,15	60 % PP 970,31	90 % PP 1.455,47	120 % PP 1.940,63	150 % PP 2.425,79	180 % PP 2.910,94	210 % PP 3.396,10	240 % PP 3.881,26
Prisp. zavarovanca za PIZ	15,50%	122,32	150,40	225,60	300,80	376,00	451,20	526,40
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85%	69,84	85,87	128,81	171,75	214,68	257,62	300,55
Skupaj prispevki za PIZ	24,35%	192,16	236,27	354,41	472,55	590,68	708,82	826,95
Prisp. zavarovanca za ZZ	6,36%	50,19	61,71	92,57	123,42	154,28	185,14	215,99
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56%	51,77	63,65	95,48	127,31	159,13	190,96	222,78
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53%	4,18	5,14	7,71	10,29	12,86	15,43	20,57
Skupaj prispevki za ZZ	13,45%	106,14	130,50	195,76	261,02	326,27	391,53	456,77
Prisp. zavarovanca za starš. varstvo	0,10%	0,79	0,97	1,46	1,94	2,43	2,91	3,40
Prisp. delodajalca za starš. varstvo	0,10%	0,79	0,97	1,46	1,94	2,43	2,91	3,40
Prisp. zavarovanca za zaposlovanje	0,14%	1,10	1,36	2,04	2,72	3,40	4,08	4,75
Prisp. delodajalca za zaposlovanje	0,06%	0,47	0,58	0,87	1,16	1,46	1,75	2,04
Skupaj drugi prispevki	0,40%	3,15	3,88	5,83	7,76	9,72	11,65	13,59
PRISPEVKI SKUPAJ	38,20%	301,45	370,65	556,00	741,33	926,67	1.112,00	1.482,64

Povprečna bruto plača za november 2013 znaša 1.617,19 EUR. * Minimalna plača za leto 2012 ** Povprečna bruto plača zaposlenih v RS za leto 2012

Zavezanec plača prispevke do 17.2.2014; v enakem roku mora davčnemu organu predložiti obračun prispevkov na predpisanem obrazcu OPSVZ, ki se odda po sistemu eDavki. Od 1. 10. 2011 velja nov način plačevanja davkov in prispevkov za socialno varnost. Več o tem si lahko preberete na spletni strani DURS http://www.durs.gov.si/si/aktualno/nov_nacin_placevanja_davkov_s_1_10_2011/.

Pavšalni prispevki za zavezance, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic

Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Glede na določila 428. člena ZPIZ-2 se do določitve novega zneska pavšalnega prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ta prispevek plačuje v znesku, ki je določen v II. oziroma VII. točki Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja. Skladno s tem Sklepom znaša mesečni znesek pavšalnega prispevka **32,14 EUR do 31. marca 2013 in od 1. aprila 2013 dalje 32,17 EUR**. Zavezanci plačajo polovico navedenega zneska prispevka za mesec, v katerem opravljajo dejavnost 15 dni ali manj. Prispevek plačujejo mesečno do 15. v mesecu za pretekli mesec in ga po novem znesku prvič plačajo za april 2013, in sicer do 15.5.2013.

Prispevek za zdravstveno zavarovanje

Osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, so zavarovane za poškodbo pri delu in poklicno bolezen na podlagi 10. točke 17. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ). Prispevek za zdravstveno zavarovanje znaša 4,58 EUR mesečno, in je določen za obdobje **od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2014**. (Dijaki, študenti pri praktičnem in študentskem delu, osebe, ki opravljajo popoldansko dejavnost idr.). Za zavarovance iz 2., 4., 5., 7., 8., 10. in 11. točke 17. člena se od 1. 2. 2014 dalje prispevek plačuje v višini 0,53 % od prejetega dohodka. Prispevek plačujejo zavezanci mesečno do 15. v mesecu za pretekli mesec – ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti v mesecu.

Zavarovalna podlaga 103 - Ureditev zavarovanj družbenikov družb in ustanoviteljev zavodov, ki niso poslovodne sebe

Zavarovalna podlaga 103 velja za lastnike zasebnih podjetij, ki niso obvezno zavarovani na drugi podlagi in iz tega naslova izpolnjujejo pogoje le za obvezno zdravstveno zavarovanje. Zavezanec za plačilo prispevkov za zdravstveno zavarovanje je zavarovalec sam. Prispevki se obračunavajo po stopnji 13,45 % od najnižje bruto pokojninske osnove in znašajo **114,06 EUR**. Družbeniki družb in ustanovitelji zavodov, ki niso hkrati poslovodne osebe, in so na dan 05.11.2013 vključeni v zavarovanje po šifri podlage 103, od 06.11.2013 ne izpolnjujejo več pogojev za zavarovanje po 6. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ. ZZVZZ bo tem zavarovancem posredovalo obvestilo o spremembi pogojev za zavarovanje in jih pozval, da si uredijo odjavo iz zavarovanja po navedeni podlagi, ter da si uredijo zdravstveno zavarovanje po drugi ustrezni podlagi.

Zavarovalna podlaga 104

Zavarovalna podlaga 104 velja za osebe, ki na območju RS samostojno opravljajo gospodarsko in poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic (5. točka prvega odstavka 15. člena ZZVZZ), in na tej podlagi izpolnjujejo pogoje za obvezno zdravstveno zavarovanje. Prispevki za zdravstveno zavarovanje se obračunajo po stopnji 13,45 % (najmanj) od minimalne plače, in znašajo **105,40 EUR**.

Obveznost zdravstvenega zavarovanja nastopi tudi v primerih, ko te osebe po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje, torej tudi ko bodo 1) na šolanju ali 2) v delovnem razmerju za več kot polovico vendar manj kot polni delovni čas, in ne bodo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovane iz naslova opravljanja samostojne gospodarske ali poklicne dejavnosti, ali 3) pa so uveljavile izvzem iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (odjava iz zavarovanja).

PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST ZA DRUŽBENIKA ZASEBNIH DRUŽB, KI SO POSLOVODNE OSEBE – ZA JANUAR 2014

NAJNIŽJA NETO POKOJNINSKA OSNOVA	551,16 EUR	
Količnik za preračun neto osnove v bruto osnovo	1,53870	
NAJNIŽJA BRUTO POKOJNINSKA OSNOVA	848,07 EUR	
Naziv prispevka	stopnja	za plačilo
Skupaj prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	24,35%	206,50 EUR
Skupaj prispevki za zdravstveno zavarovanje	13,45%	114,06 EUR
Skupaj drugi prispevki: starševsko varstvo in zaposlovanje	0,40%	3,40 EUR
PRISPEVKI SKUPAJ	38,20%	323,96 EUR

V Uradnem listu RS, št. 12/2011, je bil objavljen Sklep o najnižji pokojninski osnovi, po katerem znaša najnižja pokojninska osnova od 1. januarja 2011 dalje 551,16 EUR.

Zavarovanci z zav. podl. 040 plačujejo prispevke najmanj od najnižje bruto pokojninske osnove tudi v letu 2014-vse dokler jim ne bo nova zavarovalna osnova določena na podlagi dobička 2013 (na podlagi odločbe o odmeri dohodnine in obračunov davčnega odtegljaja za leto 2013). Zavezanec plača prispevke do 17.2.2014; v enakem roku mora davčnemu organu predložiti obračun prispevkov na predpisanem obrazcu OPSVL, ki se odda po sistemu eDavki.

www.durs.gov.si/si/aktualno/najnizja_pokojninska_osnova/

DRUGI OSEBNI PREJEMKI IN POVRAČILA STROŠKOV – FEBRUAR 2014

Vrsta prejema	Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo (KPOP) (Uradni list RS, št. 73/2008, 55/2010,100/2011, 99/2012 in 92/2013)	Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba) (Uradni list RS, št. 140/2006 in št. 76/2008)
1. Prehrana med delom		
1.1. če delojemalec dela vsaj 4 ure na dan	4,90 EUR na dan	6,12 EUR na dan
1.2.	če delavec dela 11 ur ali več na dan, mu pripada pravica do sorazmerno višjega povračila za prehrano med delom	če je delojemalec na delu deset ur ali več, se za ta dan, poleg povračila stroškov za prehrano med delom (6,12 EUR) prišteje še 0,76 EUR za vsako dopolnjeno uro prisotnosti na delu po osmih urah prisotnosti na delu
2. Prevoz na delo in z dela		
2.1. organiziran javni prevoz	delavec je upravičen do povračila stroškov prevoza na delo in z dela najmanj v višini 70 % cene najcenejšega javnega prevoza	do višine stroškov javnega prevoza, če je mesto opravljanja dela vsaj en kilometer oddaljeno od delojemalčevega običajnega prebivališča
2.2. če javni prevoz ni organiziran oziroma ga delojemalec iz utemeljenih razlogov ne more uporabljati	najmanj v višini 0,18 EUR za vsak polni kilometer razdalje med bivališčem do mesta opravljanja dela	v višini 0,18 EUR za vsak dopolnjen kilometer
3. Dnevnica za službena potovanja v RS		
3.1. nad 6 do 8 ur nad 8 do 12 ur nad 12 ur	6,20 EUR 8,50 EUR 17,00 EUR	7,45 EUR 10,68 EUR 21,39 EUR
3.2. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 8 do 12 ur	se znesek dnevnice zmanjša za 15 %	se znesek dnevnice zmanjša za 15 %
3.3. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 12 do 24 ur	se znesek dnevnice zmanjša za 10 %	se znesek dnevnice zmanjša za 10 %
4. Dnevnice za službena potovanja v tujini so določene v Uredbi o povračilu stroškov za službena potovanja v tujini - Uredba za tujino (Uradni list RS, št. 38/94 s spremembami)		
4.1. nad 6 do 8 ur	črtana (Ur. list 51/2012)	črtana (Ur. list 51/2012)
4.2. nad 10 do 14 ur	75 % zneska po Uredbi za tujino	75 % zneska po Uredbi za tujino
4.3. nad 14 do 24 ur	cel znesek po Uredbi za tujino	cel znesek po Uredbi za tujino
4.3.1. Nemčija, Avstrija, Italija, Francija	44 EUR	44 EUR
4.3.2. Hrvaška, BiH, Srbija, Črna gora, Madžarska, Makedonija, Slovaška, Češka, Poljska, Bolgarija, Romunija	32 EUR	32 EUR
4.4. če stroški prenočevanja vključujejo tudi plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 10 do 14 ur	75 % zneska po Uredbi za tujino, zmanjšano za 15 %	75 % zneska po Uredbi za tujino, zmanjšano za 15 %

Vrsta prejemka	Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo (KPOP) (Uradni list RS, št. 73/2008, 55/2010 in 100/2011)	Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba) (Uradni list RS, št. 140/2006 in št. 76/2008)
4.5. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 14 do 24 ur	90 % zneska po Uredbi za tujino	90 % zneska po Uredbi za tujino
5. Prevoz na službenem potovanju v Sloveniji		
5.1. povračilo stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi	do višine dejanskih stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi	do višine dejanskih stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi
5.2. v primeru, da delojemalec uporablja lastno prevozno sredstvo	0,37 EUR za vsak prevožen kilometer	0,37 EUR za vsak prevožen kilometer
6. Prevoz na službenem potovanju v tujini		
7. Prenočevanje na službenem potovanju		
prenočevanje na službenem potovanju	v višini predloženega računa za prenočevanje, ki ga odobri delodajalec	do višine dejanskih stroškov za prenočevanje, če je dokumentirano s potnim nalogom in z računi
8. Terenski dodatek		
terenski dodatek	4,00 EUR na dan	4,49 EUR na dan
9. Nadomestilo za ločeno življenje		
nadomestilo za ločeno življenje		334 EUR na mesec
10. Regres za letni dopust		
regres za letni dopust	najmanj v višini vsakokratne minimalne plače povečane za 1 %	najvišji znesek regresa za letni dopust, od katerega še ni potrebno obračunati prispevkov je 70% povprečne plače v RS za predpretekli mesec
11. Jubilejne nagrade		
jubilejne nagrade	30 %, 50 % ali 70 % povprečne plače zaposlenih v RS za pretekle tri mesece delovna doba pri zadnjem delodajalcu	
za 10 let delovne dobe	463,88 EUR	460 EUR
za 20 let delovne dobe	773,13 EUR	689 EUR
za 30 let delovne dobe	1.082,38 EUR	919 EUR
za 40 let delovne dobe		919 EUR
12. Odpravnina ob upokojitvi		
odpravnina ob upokojitvi	v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca v zadnjih treh mesecih ali v višini dveh povprečnih plač v RS za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodneje 3.092,50 EUR	4.063 EUR
13. Solidarnostna pomoč		
v primeru smrti delavca	1.546,25 EUR	3.443 EUR
v primeru smrti ožjega družinskega člana delavca	773,13 EUR	3.443 EUR
v primeru težje invalidnosti ali daljše bolezni delavca ter elementarne nesreče, ki prizadene delavca	1.546,25 EUR	1.252 EUR
14. Plačila dijakom in študentom za obvezno praktično delo		
1. letnik - dijak	90,00 EUR	172,00 EUR
2. letnik - dijak	120,00 EUR	172,00 EUR
3. letnik - dijak	150,00 EUR	172,00 EUR
4. letnik - dijak	150,00 EUR	172,00 EUR
študent	170,00 EUR	172,00 EUR
Osnove za izračun prejemkov		
Plače v RS (vir: SURS)	Bruto plača	Povprečna plača (bruto) zadnjih treh mesecev
november 2013	1.617,19 EUR	1.546,25 EUR

Pri obravnavi povračil stroškov v zvezi z delom je treba ločiti njihovo delovno-pravno obravnavo od davčne obravnave. Pravico delavca do povračil stroškov v zvezi z delom ureja Zakon o delovnih razmerjih – ZDR (Uradni list RS, št. 42/2002 s spremembami), ki v 130. členu določa, da mora delodajalec delavcu zagotoviti povračilo stroškov za prehrano med delom, stroškov za prevoz na delo in z dela ter stroškov, ki jih ima delavec pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju. Višina povračil tovrstnih stroškov se določi s kolektivno pogodbo s splošno veljavnostjo ali z izvršilnim predpisom.

Davčno obravnavo povračil stroškov v zvezi z delom ureja Zakon o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 13/11 – UPB7), ki v prvem odstavku 44. člena med dohodke iz delovnega razmerja, ki se ne všteta v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja (v nadaljevanju davčna osnova), uvršča povračila stroškov v zvezi z delom pod pogoji in do višin, ki jih določi vlada.

Če delodajalec izplačuje povračila teh stroškov v znesku, ki presega znesek, ki ga za navedena povračila določa Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja – Uredba (Uradni list RS, št. 140/06 s spremembami), se znesek posameznega povračila v delu, ki presega znesek, določen v Uredbi, všteta v davčno osnovo.

(http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodni-na_pojasnila/dohodek_iz_zaposlitve/povracila_stroskov_v_zvezi_z_delom_in_izplacila_drugih_dohodkov_iz_delovnega_razmerja/povracila_stroskov_v_zvezi_z_delom_in_izplacila_drugih_dohodkov_iz_delovnega_razmerja_splosno_pojasnilo/)

Obračunavanje in plačevanje prispevkov za socialno varnost: V skladu z zakonom o prispevkih za socialno varnost se prispevki za socialno varnost obračunavajo in plačujejo pri jubilejnih nagradah, odpravninah in solidarnostnih pomočeh ter povračilih stroškov v zvezi z delom v delu, ki presega z uredbo vlade določen znesek teh prejemkov, ki se ne všteta v davčno osnovo.

Zap. 1 - KPOP: Če delavec dela pri dveh delodajalcih, mu pripada pri vsakem delodajalcu sorazmerni del povračila za prehrano med delom, ki dnevno ne sme biti nižje od 4,90 EUR.

Zap. 1 - Uredba: Povračilo stroškov prehrane med delom za vsak dan, ko je delojemalec na delu vsaj 4 ure, se ne všteta v davčno osnovo v višini 6,12 EUR. Če je delojemalec na delu več kot 10 ur, se v davčno osnovo dodatno ne všteta 0,76 EUR za vsako nadaljnjo dopolnjeno uro po 8. urah prisotnosti.

Zap. 2 - KPOP: Če javni prevoz ni organiziran oziroma ga delavec iz utemeljenih razlogov ne more uporabljati, je upravičen do povračila stroškov prevoza na delo in z dela najmanj v višini 0,18 EUR, oziroma v vsakokratni višini po Uredbi o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se ne všteta v davčno osnovo, za vsak polni kilometer razdalje med bivališčem, določenim v pogodbi o zaposlitvi, do sedeža delodajalca oziroma do mesta opravljanja dela. Delavec je upravičen do povračila stroškov za prevoz na delo in z dela za dneve prisotnosti na delu, od kraja bivališča, določenega v pogodbi o zaposlitvi, do sedeža delodajalca oziroma do mesta opravljanja dela. Delavec ni upravičen do povračila stroškov prevoza, če delodajalec organizira brezplačni prevoz na delo in z dela.

Zap. 2 - Uredba: Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela se ne všteta v davčno osnovo do višine stroškov javnega prevoza, od mesta opravljanja dela do običajnega prebivališča delojemalca, ki je najbližje mestu opravljanja dela, če je mesto opravljanja dela oddaljeno od delojemalčevega običajnega prebivališča vsaj 1 kilometer. Če delojemalec nima možnosti uporabe javnega prevoza, se v davčno osnovo ne všteta povračilo stroškov prevoza v višini 0,18 EUR za vsak polni kilometer. Če ima delojemalec pravico do uporabe služ-

benega vozila v privatne namene in mu delodajalec za tako uporabo zagotovi tudi gorivo, se povračilo stroškov prevoza na delo všteta v davčno osnovo.

Zap. 4: Delavec je upravičen do dnevnice pod pogoji in v višini, ki ga določa Uredba o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino - Uredba za tujino (Uradni list RS, št. 38/94, 63/94, 24/96, 96/00, 35/02, 86/02, 66/04, 73/04, 16/07, 30/09 in 51/12). V uredbi za tujino so določene dnevnice še za ostale države in območja. Če je na službenem potovanju v tujino zagotovljena brezplačna prehrana, se upravičencu za pokritje morebitnih drugih stroškov obračuna 20 % pripadajoče dnevnice te uredbe. Za odsotnost nad 14 do 24 ur delojemalcu pripadajo trije obroki prehrane, za odsotnost nad 10 do 14 ur dva obroka. **Za vse tiste, ki uporabljajo uredbo za tujino posredno velja davčna uredba. Ta za obračun dnevnic predpisuje tri vrste dnevnic: za službeno potovanje od 6-8 ur, za službeno potovanje nad 8-14 ur in za službeno potovanje nad 14 do 24 ur.**

Zap. 5 - Uredba: Povračilo stroškov prevoza na službenem potovanju se ne všteta v davčno osnovo do višine dejanskih stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi ali za najem osebnega avtomobila. Povračilo stroškov prevoza se ne všteta v davčno osnovo, če je dokumentirano s potnim nalogom, dokazili in z računi. Iz potnega naloga mora biti razvidna odobritev delodajalca za posamezno vrsto prevoza. Če delojemalec uporablja službeno vozilo, se za povračilo stroškov prevoza šteje tudi povračilo stroškov za takse, cestnine in parkirnine ter povračilo stroškov za gorivo. Če delojemalec uporablja službeno vozilo tudi v privatne namene, podjetje pa mu ne zagotavlja goriva za opravljene poti v privatne namene, je treba dejanske stroške goriva sorazmerno razmejiti. Razmejitev stroškov goriva med stroški za službene in stroški za privatne vožnje mora biti pregledna in dokumentirana z verodostojnimi dokazili.

Zap. 6: Uredba o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino, 15. člen: »Če je v nalogu za službeno potovanje določeno, da se uporabi za službeno potovanje v tujino lastno motorno vozilo, se povrne stroški v višini 18 odstotkov cene litra neosvinčenega motornega bencina 95 oktanov za prevozeni kilometer.«

Zap. 8 - KPOP (terenski dodatek): Delavci so upravičeni do terenskega dodatka, če delajo na terenu zunaj sedeža delodajalca ali poslovne enote in zunaj kraja stalnega ali začasnega bivališča delavca ter če sta na terenu organizirana prehrana in prenočišče. Šteje se, da je delavec, če dela in biva na terenu od 12 ur do 24 ur, upravičen do treh obrokov prehrane. V primeru, ko delodajalec delavcu ne zagotovi treh obrokov prehrane, mu pripada povračilo stroškov za delo na terenu v višini znižane dnevnice, in sicer : če je zagotovljen en obrok prehrane v višini 60 % dnevnice, če sta zagotovljena dva obroka prehrane, pa v višini 30 % dnevnice.

Zap. 11 - KPOP: Delavcu pripada jubilejna nagrada za 10, 20 in 30 let. Nekateri zneski jubilejnih nagrad presegajo zneske kot so navedeni v Uredbi. Kadar so zneski jubilejnih nagrad izplačani nad zneski kot so v Uredbi, se razlika obdavči.

Zap. 12 - KPOP: Odpravnina ob upokojitvi se izplača v višini, določeni v 132. členu Zakona o delovnih razmerjih.

Za zasebnika

Fizični osebi, ki opravlja dejavnost, se na podlagi 57. člena Zakona o dohodnini (Zdoh-2) priznajo kot odhodek stroški, ki se nanašajo izključno na zavezanca, do višine, določene z Uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja, in sicer stroški v zvezi s službenimi potovanji, stroški prehrane med delom, stroški prevoza na delo in z dela, stroški dela na terenu.

GENE BENCINA IN KILOMETRINA ZA SLUŽBENA POTOVANJA V TUJINO (za dec. 2013 in jan. 2014)

Datum	10.12.13	24.12.13	7.1.14	21.1.14
Bencin 95 oktanov v EUR/l (www.petrol.si)	1,446	1,435	1,450	1,434
Kilometrina - 18 % od cene bencina v EUR, od 7. 7. 2012 – Uradni list, št. 51/2012	0,2603	0,2583	0,2610	0,2581